

lutninger, ikke alene for Høje Rigsdagens Vedkommende, men ogsaa for det enkelte Thing. Saaledes findes der i den Betænkning, der kom fra Landstingets Udvalg om denne Sag, en Bemærkning, idet nemlig Udvalget støtter sig paa en tidligere Beslutning af Landstinget til ikke at vedtage et Udtryk, som var vedtaget her, Udtrykket „gudkjende“ og støttede det derpaa, at Landstinget tidligere havde forkastet det, rigtignok med 20 Stemmer imod 18 eller i en anden Form med 19 Stemmer mod 19 Stemmer. Det skete i Samlingen 1863—64, saa at man ser, at det ikke har saa ganske ringe Vægt, hvad der tidligere er blevet vedtaget. Jeg vil meget advare imod, at man i længere Tid lader denne Form for Beslutningen blive staaende og det af en Grund, som er bleven fremsat, jeg tror, for et Mars Tid siden, med Hensyn til den Fortolkning, der paa en Maade finder Sted gennem Høvd, idet man nemlig har ment, at Magtforholdet mellem Statsmyndighederne „ikke saa meget bestemmes af Lovens Bogstav som af den Fortolkning, Loven modtager gennem de virkelige Forholds Udvikling“, og dersom det Udtryk i længere Tid blev staaende, som staar der: Rigsdagen frasiger sig herved Ret til at gjøre Ansvar gjældende, vilde man let blive tilbøielig til at tro, at Rigsdagen i sin Helhed havde en saadan Ret, som i Virkeligheden ikke tilkommer den. Naar jeg yttre, at det ikke er saa længe siden, at dette Udtryk først er blevet vedtaget i Rigsdagen, skal jeg gjøre opmærksom paa, at vel forelaa der i Samlingen 1864—65 og 1865—66 Beslutninger over Statsregnskaber, hvori der staar „Kraav paa Ansvar“; men først i den følgende Samling blev dette forandret til „Ret til Ansvar“, og den første Beslutning, som blev færdig fra Rigsdagen, hvori dette stod, blev tagen den 25de Mai 1867. Man kunde sige, at der allerede nu var en Leilighed til at faae Udtrykket ændret, idet man jo kunde lade dette Forslag gaa tilbage til Landstinget, som hidtil, efter Betænkningen at dømme, ikke synes at have haft sin Opmærksomhed tilstrækkelig henvendt paa dette Punkt. Jeg maa alligevel fraraade dette, fordi jeg tror, at om der end her gives en Leilighed, er det dog ikke nogen god Leilighed. Det er overhovedet ikke let i Slutningen af en Samling, som man jo maa antage, at vi ere ved, at tyske med saadanne formelle Spørgsmaal, saameget mindre som Enighed er opnaaet om Realiteten. Jeg tror, at det vil være rettest, at saadanne Spørgsmaal blive optagne til Afgjørelse i Begyndelsen af en Samling; og jeg er bemyndiget til paa Udvalgets Vegne at gjøre en Hensøgning om, at man skulde tage den formelle Behandling af Statsregnskaberne under Overveielse i Begyndelsen af en følgende Samling. Der er ogsaa flere formelle Spørgsmaal, som passende kunde finde deres Anvendelse med det Samme. Jeg skal saaledes leilighedsvis gjøre opmærksom

paa, at der synes at have været nogen Uvished i det andet Thing om, paa hvilken Maade man rettest burde stille Udbringingsforslag. Det har tidligere været Sædvane, at Udbringingsforslagene bleve stillede til det Forslag til Beslutning, der var vedtaget i det andet Thing, forsaavidt Sagen tidligere havde været i det; men derfra er afveget i Mar. Naar man nemlig vil se paa den Betænkning, der foreligger fra Landstingsudvalget, vil man se, at der er ligefrem stillet et selvstændigt Forslag. Dog skal jeg derved bemærke, at forsaavidt derved er sket en formel Feil, er den gjort god igjen af Landstingets Formand, som, idet han satte Sagen under Forhandling, gjorde opmærksom paa, at dette tilfynelabende selvstændige Forslag maatte betragtes som et Udbringingsforslag til det, der var kommet fra Folkethinget; men i Forbindelse dermed skal jeg fremhæve, at Landstingsudvalgets Ordfører udtalte, at man jo helst vilde have, at der skulde være Samstemning om de forskjellige Punkter i begge Thing, og i dette Udtryk „helst“ ligger ligesom en Antydning af, at det ikke var aldeles nødvendigt. Det har ogsaa andetsteds været yttret, at det maasse var mindre væsentligt, om Beslutningen om Statsregnskabet blev vedtaget i ganske samme Form i begge Thing. Jeg skal ikke udtale min personlige Mening derom, men skal kun henstille til nærmere Overveielse saadanne Spørgsmaal som det, om der behøves en formel Overensstemmelse, naar en reel er opnaaet — hvad Følgen vilde blive, dersom Regnskabet var godkendt i Realiteten, men der var en mindre formel Uoverensstemmelse. Det synes, som om der ikke kunde siges Noget mod, at Regnskabet i Virkeligheden var godkendt i saa Henseende. Man kunde ogsaa ved denne Leilighed spørge, om der ikke var en Forskjel i den Henseende mellem de Beslutninger, som her er Tale om, i Henshold til Grundlovens § 50, og de Beslutninger, som omhandles i Grundlovens § 23 og 24, hvilke sidste Beslutninger jo blive forelagte, eller i alt Fald skulle stadfæstes af Kongen, hvilket ikke er Tilfældet med de Beslutninger, hvorom her er Tale; thi i det Tilfælde, de skulle stadfæstes af Kongen, var det naturligvis nødvendigt, at de ikke alene reelt, men ogsaa formelt skulde være overensstemmende; og med Hensyn til de Udtryk, der findes i Grundlovens § 50, at Rigsdagen skal „tage Beslutning“ kunde man sige: staar der ikke „en“ Beslutning, og det kunde vel ogsaa være muligt, at der er den, der vilde fortolke Ordet „Rigsdag“ som „haade Folkething og Landsting“ og ikke „Rigsdagen som Helhed“. Jeg skal ogsaa minde om, at, da der første Gang forelaa et Statsregnskab, med Hensyn til hvilket der skulde tages Beslutning, den 5te Januar 1853, yttrede Landstingets daværende Formand, at „denne Sag jo skal afgjøres ved Beslutning af ethvert af Thingene; og det er jo vistnok ønskeligt, at det i den Henseende kunde komme til Overenskomst mellem begge